

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1611. usque ad annum 1617

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118898

§. 142. Religionis Controversia ab Ordinibus Hollandiæ tanquam Supremo
Judice definita, sed non finita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67313)

verteretur, ingenti honorum significa- Sæc. XVII.
 tionem exceptus. Insuper Turcæ ad pa- A. C. 1616.
 ludem Mæotidem, circumque Cherso-
 nesum Tauricam, & Tanaim amnem
 a Cosaccis, & in Asia a Persis ingen-
 tem passi sunt cladem, ubi illorum qua-
 draginta millia peste ac ferro periisse
 dicuntur.

§. CXLII.

*Religionis controversia ab Ordinibus
 Hollandiæ tanquam supremo Ju-
 dice definita, sed non finita.*

Cum Arminiani, ut supra meminimus, Vid. Supra
 extrema quæque a Gomaristis pati l. 184. §. 54.
 cogerentur, & eorum controversia in Cluver. epit.
 fundamentali Religionis articulo de æ- Hist. p. 776.
 terna Dei prædestinatione, nec per Sa- Jæger. Hist.
 cras literas, nec per Dordraceosem Sy- Ecc. l. 4.
 nodum, cui haud immerito diffidebant, cap. 6.
 definiri potuerit, ad arma tanquam su-
 premum suum Judicem convolare de-
 creverunt: Hanc in rem Barneveldio,
 Utenbogardo, Grotio, aliisque id sua-
 dentibus, Ultrajectini, Leidenses, &
 Harlemenses aliquot militum cohortes
 variis ex locis conscripsere, contendentes,
 id juris cuique Ecclesiæ esse, ut
 suo arbitrato Pastores quibusvis demum
 mediis sibi legeret: Verum Mauritii,
 Principis Auriaci, sedulitate factum,
Hist. Eccles. Tom. LV. Mm ut

Sæc. XVII. ut Ultrajectini excubitores inopina vi
 A. C. 1616. opprimerentur, ac civitati armis exutæ,
 Rectores & Præcones Gomaristis dediti
 præficerentur, Arminianis conspiratio-
 nis incentoribus in vincula coniectis:
 Conradus quoque Vorstius, urgente
 Jacobo I. Angliæ Rege, qui ejus librum
 de Deo Londini, Oxoniæ & Cantabri-
 gæ carnificis manu comburi jusserat,
 suo officio amotus, Lugduno Batavo-
 rum exulare coactus est, E contrario
 Protestantes Ordines Hollandiæ & West-
 frisiæ in hac fidei controversia non jam
 Sacras literas tanquam solum Judicem
 supremum, normamque credendi agno-
 scebant, sed auctoritate propria velut
 ex Cathedra loquentes, litem hanc de-
 ciderunt, & sacras Paginas intelligen-
 di, atque interpretandi modum circa
 hanc controversiam definierunt: Di-
 gnum sane est, ut prudentum judicio
 exponatur, decretum ab eis hanc in-
 rem promulgatum, cujus tenor est se-
 quens: „Quando multum diffidii ac
 „contentionis per harum Regionum Ec-
 „clesias subortum est, *ex diversis inter-*
 „pretationibus locorum S. Scripturæ, in
 „quibus de æterna Dei prædestinatio-
 „ne, & huic cohærentibus agitur, pro-
 „vecto eousque calore certaminis, ut
 „sint, qui doceant ea, quæ spectant ut-
 „rinque ad Dei ignominiam, ad infamiam
 „man-

„mandam Christianam Reformationem, Sæc. XVII.
 „& nostræ piæ sententiæ adversantur, A. C. 1616.
 „quibus obviam iri, visum est nobis ad
 „Divini honoris & gloriæ propagatio-
 „nem perquam necessarium; Id-
 „circo rebus diu multumque perpensis,
 „religioseque & circumspecte examina-
 „tis singulis, quæ in colloquio *duode-*
 „*cim Pastorum* Anno MDCXI. nostro in
 „Conventu ore primum peracta, mox
 „etiam cum ipsorum consiliis (*) per-
 „scripta, nobisque tradita fuere: usi ea
 „auctoritate, quæ nobis, ut *summis legi-*
 „*timis Potestatibus juxta Sanctum Dei Ver-*
 „*bum (**)* eorumque Regum, Princi-
 „pum, ac Civitatum, quæ reformatio-
 „nem Religionis amplexæ sunt, exem-
 „pla, competit, *imperavimus, atque e-*
 „*tiamnum imperamus ut in explican-*
 „*dis Sacris literis, Pastores infigant po-*
 „*pulo, singularumque sub nostro im-*
 „*perio habitantium animis, principium,*
 „*progressum, ac finem humane salutis, at-*
 „*que ipsam adeo fidem, non nativis homi-*
 „*num viribus aut factis, sed soli, nec pro-*
 Mm 2 „me-

(*) Cur non ex folis Sacris literis utpote claris, integris & omni ex parte perspicuis, præter quas non alia datur credendi norma, nullusque alius supremus Judex.

(**) Id est, summis Pontificibus Hol-landicis.

Sæc. XVII. „meritæ Dei in Christo gratiæ accepta fer-
 A. C. 1616. „ri debere: nullos a Deo omnipotente ad
 „damnationem creatos: nullis a Deo pec-
 „candi necessitatem imponi: neque a Deo ad
 „salutem invitari quemquam, cui salutem
 „omnino non dare decreverit (*): Quam-
 „quam vero in Academiis & Divini
 „Verbi Interpretum conventibus solent
 „(uti nos quoque permittimus) de sen-
 „su eorum Sacræ Scripturæ locorum,
 „in quibus de prædestinatione agitur,
 „colloquia institui, unde accidere pot-
 „est, ut diversa sentiant, quod & olim
 „& nostro hoc sæculo Viris doctis, piis-
 „que evenit: nolumus tamen eas dispu-
 „tationes profundiores, quæ contra sen-
 „tentiam, jussionemque nostram extrema
 „illa, atque absurda, quæ imputari
 „quibusdam (a) ante diximus, post se
 „trahunt, publice aut e suggestu, aut
 „alias apud populum proponi. Ver-
 „rum eadem auctoritate Principes, quo-
 „rum Imperio Arminiani parent, ejus-
 „modi fidei oppositæ declarationem e-
 „dere potuissent: cuiusnam autem stare
 „teneretur ille, qui circa utrumque ar-
 „ticulum post hanc declarationem adhuc
 „dubius hæreret? non suffragantur Sacræ
 „literæ, ex quarum diversa interpretatio-
 „ne

(a) Armi-
 nianis.

(*) Itã quasi prætoriam auctoritate definie-
 re ea, quæ credenda, quæve damnanda sint.

ne hæc contentio est exorta: non *Spiritus Sanctus*, quia hic nec ita aperte locutus est, nec alterutri parti ita imposuit silentium, ut alterutra pars evidenter tum scire potuerit, se caussa cecidisse, suamque sententiam esse hæreticam: *non fideles interpretes*: nam tales se esse utraque pars jactitabat, utraque se ductum Divini Verbi secutos, doctos, piosque esse Viros, ac de sua scientia diffidere gloriabatur. Quod autem de articulo, ut vocant, fundamentali ibidem fuerit agitatum, testatur ipsemet Jacobus Rex, qui de Bertio Arminii discipulo dicebat, quod ipse primus Leidensem Academiam hæresi infecerit, imo ad ipsos Hollandiæ Ordines hæc perscripsit Rex: *quorsum opus est de hæreticorum inter vos, aut Atheorum arrogantia porro inquirere &c.* Denique observanda sunt hæc Regis verba: *si de numero aut natura Sacramentorum novam litem movisset Vorstius, si de meritis, de purgatorio, de visibili Ecclesiæ capite aut id genus aliis, quæ inter vos & Pontificios agitantur, si de operibus Dei ad extra (ut loquuntur in Scholis) quamquam nec ejusmodi erroribus inter fœderatos nostros cuperem esse locum; si non altius ille evehctus fuisset, & sanctissima quæque profano stylo sollicitasset; ego vel ab-*

Sæc. XVII.
A.C. 1616.

Jacob. I.
Reg. opera
Reg. p. 172.

Mm 3

stinuis-

Sæc. XVII. *stinuisssem, vel minore animi contentione*
 A. C. 1616. *causam suscepisssem.*

Jæger. Hist.
Eccl. 1. 3.
cap. 4.

Jam antea idem Angliæ Rex data ad Ordines epistola eisdem *mutuam partium tolerantiam* suadebat, eoquod *tales quaestiones per disputationes Theologicas nunquam finire queant, & utraque sententia ita comparata sit, ut neutra adeo sit aliena, quin non consistere possit cum Veritate fidei Christianæ & salutis animarum:* Quomodo autem id consistere potest cum Gomari & Calvinistarum judicio, cum hi dixerint, *se non posse tuto consistere cum adversa sententia ante tribunal Divinum, quin & Dordracensis Concilii Pastores eam sententiam sustinuerint damnare (licet incaute ne dicam impie, ut ait Jægerus).* Ita nempe hi novæ Religionis fabricatores ne quidem intra unius ferme sæculi spatium adhuc definire potuerunt, quinam sint sectæ suæ articuli fundamentales, & ad salutem omnino necessarii, excepto solo articulo de Papa ut Antichristo, quem tamen primum Calvinistæ in Galliis ante paucos annos ad fidei articuli dignitatem evexere. Porro Rex errorem Arminianorum magis perniciosum censebat, quam errores allegatos, qui juxta ipsos saltem moralis doctrinæ fundamenta concutiunt, & morali Divinitatis characteri repugnant; Magis adhuc attentum
 animum

Sæc. XVII.
A. C. 1616.

nimum merentur ea, quæ Rex in suo sermone die vigesima octava Junii anno sequenti in comitiis Scotiæ Regni habito de Belgicis Ecclesiis protulit: Quod ad fœderatas Belgarum Provincias attinet, inquiebat ipse, ibi sane post nuperas inducias, nostramque cum Hispano pacem, humanis omnibus, divinisque permixtis ordo Reipublicæ pæne abiit in Anarchiam: nec id sine cælestis justitiæ nutu, qui enim nostros recipiebant schismaticos, homines suis opinionibus addictos, & ab Ecclesiæ nostræ unione aversos; quique omnibus Religionum hydris quasi asylum aperiebant, hi ex tam multiplici contagione nunc eo redacti sunt, ut quam religionem ipsi tueantur, vix habeant dicere.

§. CXLIII.

*Jacobi I. Angliæ Regis Oratio de
Justitiæ administratione.*

Quamvis Jacobus Rex hucusque ple-
na in Regno suo tranquillitate po-
tiretur, haud parum tamen illius ani-
mum torquebat ambitio, qua Regiæ
dignitatis suæ prærogativam certis An-
glici juris limitibus circumscribi dole-
bat: quocirca omni data occasione sub-
ditis suis supremi imperii ac Regiæ au-
toritatis jura inculcabat, eodemque
ex fine sub specioso irrepentes in justitiæ

*Opera Re-
gia Jacob. I.
pag. 252.
Rapin Thoi-
ras Hist.
d' Angl.*